

Lögmannsskrivstofan

Dagfesting: 01.12.2021
Mál nr.: 21/17231
Málsviðgjört: NF
Ummælisfreist: 01.12.21-
07.01.22
Eftirkannað: Lógartænastan
dagfestir

Uppskot til

Lögtingslóg um broyting í lovbekendtgörrelse om straffeloven (Revsilógin)
(Samtykkigrundað neyðtøka, herðing av revsing fyri neyðtøku og fyri samlegu við barn undir 15 ár, tá ið gerningsmaðurin hevur gjørt sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág, herðing av revsing fyri blúnisbrot og forboð til dømd fyri ávís kynslig brotsverk)

§ 1

Í revsilógini, sambært lovbekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939 om straffeloven, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 45 frá 22. apríl 2021, verða gjørdar hesar broytingar:

1. § 216, stk. 1 verður strikað og í staðin verður sett:
“Fyri neyðtøku verður tann revsaður við fongsli í upp til 8 ár, sum hevur samlegu við persón, ið ikki samtykkir til tað.
Stk. 2. Fyri at samtykki skal vera hildið at vera sjálvboðið, skal hetta vera komið vera komið til sjóndar við orðum ella gerðum ella síggjast í tí ítøkiligum støduni og høpinum. Tað er ikki sjálvboðið, um gerningsmaðurin hevur noytt annan til samlegu við harðskapi ella hóttan um harðskap. Tað

er heldur ikki sjálvboðið, um gerningsmaðurin hevur skaffað sær samlegu við at nýta annan ólógligan tvingsil, sambært § 260, ella hevur skaffað sær samlegu við persón, sum er í slíkum tilstandi ella slíkari støðu, at viðkomandi ikki er førur fyri at seta seg upp ímóti gerðini.”

Stk. 2-4 verður eftir hetta stk. 3-5.

2. Í § 216 verður aftan á stk. 3, sum verður stk. 4, sum nýtt stk. sett:
“*Stk. 4.* Tá ið revsingin verður ásett skal dentur leggjast á ta serligu skemd, ið brotsverkið hevur við sær.”
Stk. 4, sum verður stk. 5, verður eftir hetta stk. 6.
3. Í § 222, stk. 1 verður “§ 216, stk. 2” broytt til: “§ 216, stk. 3”.

4. § 222, stk. 3 verður til § 222, stk. 2 og § 222, stk. 2 verður til § 222, stk. 3. viðkomandi fer at gera nýggj lógarbrot av sama slagi”.
5. Í § 222, stk. 3, sum verður stk. 2, verður aftan á “við” sett: “at gera sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág ella við brúk av”.
6. Í § 228 verður “§ 216, stk. 1, nr. 2,” strikað í tveimum førum.
7. Í § 232 verður sum stk. 2 sett: “*Stk. 2.* Tá ið revsingin verður ásett skal dentur leggjast á ta serligu skemd, ið brotsverkið hevur við sær.”
8. Í § 236 a, stk. 1, nr. 1, verður “einum neyvari ásettum øki við gerningsstaðið” broytt til: “neyvari ásettum økjum, har tað er vandi fyri, at
9. Í § 236 a, stk. 3 verður “nærleggjandi” strikað.
10. § 236 a, stk. 4, verður orðað soleiðis: “*Stk. 4.* Forboð verður sett at galda í óásetta tíð. Forboð kann tó verða sett at galda í 1 til 5 ár, frá tí at endaligur dómur er sagdur.”
11. Í § 236 a, stk. 7, verður “4 mánaðir” broytt til: “2 ár”.

§ 2

Henda løgtingslóg kemur í gildi 1. juni 2022.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Í tveimum dómum sum vóru sagdir av Føroya rætti og av Eystara landsrætti á heysti 2021 kemur fram, at landsrætturin í einum av málunum eisini hevði høvi at taka støðu til, um herðingin av revsingini fyri kynslig brotsverk móti børnum, sum kom í gildi í Danmark í 2016, eisini er galdandi í Føroyum. Landsrætturin gav til kennar, at rætturin ikki uttan fráboðan frá myndugleikunum í Føroyum kann herða revsingina í Føroyum.

Hendan rættarstøðan er ikki tilætlað av føroyskum myndugleikum og tí verður uppskot lagt fyri Løgtingið at dagføra kapittul 24 í revsilógini um kynslig brotsverk, soleiðis at herðingarnar á hesum øki, sum eru gjørdar í Danmark seinastu árin, eisini verða settar inn í føroysku revsilóg.

Eisini verður § 216, stk. 1 umorða til eina samtykkigrundaða neyðtøkuáseting.

1.2. Galdandi lóggáva

Kapittul 24 í revsilógini er um kynslig brotsverk. Hesin kapittulin varð dagfördur og føroyskaður í 2017, og hetta var samstundis tann fyrsti parturin av revsilógini, sum varð føroyskaður og dagfördur. Síðani tá eru fyra lógarbroytingar gjørdar í kapittul 24 í donsku revsilógini, sum ikki eru við í føroysku revsilógini. Broytingarnar eru hesar:

1. Í 2016 kom lógarbroyting um at herða revsing fyri neyðtøku og samlegu við eitt barn undir 15 ár, tá ið gerningsmaðurin hevur gjørt sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág. Lov nr. 635 frá 8. juni 2016.
2. Í 2018 kom lógarbroyting um at herða revsing fyri blúnisbrot. Lov nr. 257 frá 10. apríl 2018.
3. Í 2019 kom lógarbroyting um forboð til dømd fyri ávís kynslig brotsverk. Lov nr. 1425 frá 17. desember 2019.
4. Í 2020 kom lógarbroyting um samtykkigrundaða neyðtøku. Lov nr. 2208 frá 29. desember 2020.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við uppskotinum er at dagføra kapittul 24 í revsilógini um kynslig brotsverk, soleiðis at herðingarnar og broytingarnar á hesum øki, sum eru gjørdar í Danmark seinastu árin, eisini verða settar inn í føroysku revsilógina.

Til fráboðanini fra dómstólunum um, at teir ikki meta seg kunnu herða revsingina fyri kynslig brotsverk í Føroyum, uttan at politiski myndugleikin í Føroyum hevur givið til kennar, at soleiðis skal tað eisini vera í Føroyum, skal vera víst á, at tað higartil hevur verið eitt tilvitað val frá føroyska politiska myndugleikanum ikki í viðmerkingunum til lógaruppskot at úttala seg um, hvørja revsing dómstólarnir ítøkiliga skulu døma í einstøku málunum.

Mann hevur hildið seg til grundregluna um, at lóggevari ásetir revsrammu og treytir fyri gerningsinnihaldinum fyri eitt lógarbrot, og at tað síðani er upp til dómstólarnar at leggja støðið fyri revsingini. Hetta er grundað á ta hugsan, at lóggevari ikki eigur at leggja seg út í dømningina hjá dómstólunum. Frá føroyskari síðu hevur ætlanin allatíðina verið, at sama dómsvenja skal vera í Føroyum sum í Danmark í tann mun, at revsramman og gerningsinnihaldið í greinini er tað sama, hóast orðingarnar kanska ikki eru heilt eins.

Eisini skal havast í huga, at dómsmenn luttaka í rættarmálum júst fyri at tryggja, at revsingarstøðið í einstøku málunum er í samsvar við fatanina hjá borgarum yvirhøvdur.

Eftir at tað er staðfest, at dómstólarnir ikki síggja støðuna á sama hátt, verður hetta lógaruppskotið lagt fram fyri at tryggja somu rættarstøðu í Føroyum og Danmark á hesum viðbreknað økinum.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

1.4.1. Samtykkigrundað neyðtøkuáseting.

Neyðtøka er ein av teimum mest álvarsligu persónligu brotsverkunum og hevur við sær grova skemd av kynsliga sjálvavgerðarrættinum.

Galdandi ásetingin um neyðtøku hevur sum fyrirtreyt, at gerningsmaðurin hevur brúkt nærri ásett slag av tvingsli, ella at órættaði hevur verið í slíkum tilstandi ella slíkari støðu, at viðkomandi ikki hevur verið førur fyri at at seta seg upp ímóti gerðini.

Tíðin er komin til at tryggja, at rætturin til kynsligan sjálvavgerðarrætt eisini í Føroyum gerst snúningsdepil fyri, nær talan er um neyðtøku. Vit eiga sum eitt rættarsamfelag at geva teimum, sum hava verið fyri neyðtøku, ta rættartrygd, sum tey hava krav uppá.

Í uppskotinum verður tí skotið upp, at § 216, stk. 1 í revsilógini, sum viðvíkur neyðtøku, verður orðað av nýggjum, soleiðis at tað framyvir verður staðfest, at samlega við ein persón, sum ikki samtykkir til tað, er neyðtøka.

Í einum nýggjum stk. 2 í § 216 verður ásett at fyri at samtykki skal vera hildið at vera sjálvboðið, skal hetta vera komið vera komið til sjóndar við orðum ella gerðum ella síggjast í tí ítøkiligum støðuni og høpinum. Tað er ikki sjálvboðið, um gerningsmaðurin hevur noytt annan til samlegu við harðskapi ella hóttan um harðskap. Tað er heldur ikki sjálvboðið, um gerningsmaðurin hevur skaffað sær samlegu við at nýta annan ólógligan tvingsil, sambært § 260, ella hevur skaffað sær samlegu við persón, sum er í slíkum tilstandi ella slíkari støðu, at viðkomandi ikki er førur fyri at seta seg upp ímóti gerðini.

Hildið verður at innseting av eini neyðtøkuáseting, sum er grundað á samtykki og sjálvbodni, ikki einans fer at hava týðning fyri, hvussu neyðtøkumál fara at verða mett og viðgjørd av politinum, ákærmyndugleikanum og dómstólunum, men at hetta eisini fer at elva til hugburðsbroyting í landinum, tí hetta varpar ljós á, at vit skulu virða mørkini og frælsi hjá okkara medmenniskjum umframt rættin til at ráða yvir eignum kroppi.

Líknandi broyting kom í gildi 1. januar 2021 í Danmark. Broyingin í Føroyum hevur harafturat tikið við eitt nýtt stk. 2, sum lýsir, hvussu tað skal skiljast, at ein persónur samtykkir til samlegu.

Broytingin var í Danmark gjørd við lov nr. 2208 frá 29. desember 2020, sum var lagt fyri Fólkatingsið, sum er hjálagt sum fylgiskjal 3. Í ávisan mun kann tí í mun til tulkning av ásetingini verða víst til viðmerkingarnar, sum vóru til tað lógaruppskotið.

Lagt verður upp til, at § 216, stk. 1 og 2 skal tulkast í samsvari við hugsanirnar sum koma fram í Straffelovrådets betænkning nr. 1574 frá 2020 om frivillighedsbaseret voldtægtbestemmelse, sum eisini er grundarlagið fyri broyingini í § 216, stk. 1 í donsku revsilógini.

Broytingin verður gjørd í § 1, nr. 1 og 6 í uppskotinum.

1.4.2. Herðing av revsing fyri neyðtøku og herðing av revsing fyri samlegu við eitt barn undir 15 ár, um gerningsmaðurin hevur gjørt sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág.

Endamálið við hesi broyingini er at herða revsingina fyri neyðtøku og revsingin fyri at skaffa sær samlegu við eitt barn undir 15 ár, tá ið gerningsmaðurin hevur gjørt sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág.

Her er talan um tey grovastu kynsligu brotverkini sum finnast. Tey órættaðu eru í hesum førum fyri eini teirri álvarsligastu og ógvusligari skemd av sínum sjálvvræðisrætti, og skemdin kann hava drúgvur og áhaldandi avleiðingar fyri viðkomandi.

Revsingin, sum sambært galdandi lóg, verður dømd í málum um neyðtøku og samlegu við barn undir 15 ár, tá ið gerningsmaðurin hevur gjørt sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág, verður ikki hildin í nóg stóran mun at endurspeгла ta skemd, sum hendir órættaða, og tær kropsligu ella sálarligu avleiðingar, ein slík skemd kann hava volt órættaða. Mett verður at tørvur er á at herða revsingina fyri hesi brotsverk.

Av hesi orsök verður í uppskotinum lagt upp til, at vanliga revsingin fyri at noyða annan til samlegu við harðskapi ella hóttan um harðskap, fyri samlegu við barn undir 12 ár og fyri at skaffa sær samlegu við barn undir 15 ár við at gera sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág, eigur at hækka við 1 ári í mun til galdandi dómsvenju.

Eisini verður lagt upp til at vanliga revsingin fyri at skaffa sær samlegu við at nýta annan ólógligan tvingsil, sambært § 260, ella at skaffa sær samlegu, har tann órættaði er í slíkum tilstandi ella slíkari støðu, at viðkomandi ikki er førur fyri at seta seg upp ímóti gerðini, eigur at hækka við 6 mánaðum í mun til galdandi dómsvenju.

Sama broyting kom í gildi 1. juli 2016 í Danmark. Broytingin var í Danmark gjørd við lov nr. 635 frá 8. juni 2016, og í aðramátar verður víst til viðmerkingarnar, sum vóru til lógaruppskotið, sum var lagt fyri Fólkatingsið, sum er hjálgt sum fylgiskjal 4.

Lagt verður upp til, at § 216, stk. 3 og § 222, stk. 3 eisini í Føroyum skal tulkast í samsvari við donsku viðmerkingunum, og at dómstólarnir skulu døma somu revsing í Føroyum sum í Danmark fyri hetta lógarbrotið.

Broytingin verður gjørd í § 1, nr. 2, 3 og 4 í uppskotinum.

1.4.3. Herðing av revsing fyri blúnisbrot.

Blúnisbrot sum nektan, ið er trongd hjá persóni til at nekta seg, kann vera ein sera eyðmýkjandi hending fyri órættaða, serliga um talan er um eitt barn.

Hildið verður at galdandi upphædd fyri sektarrevsing í málum um blúnisbrot er ov lág, og tí ikki í nóg stóran mun endurspeglar ta skemd, sum órættaði er fyri. Mett verður at tørvur er á at hækka sektarupphæddina fyri hesi brotsverk.

Av hesi orsök verður í uppskotinum lagt upp til at herða sektarrevsingina fyri brúnisbrot, soleiðis at vanliga sektin fyri blúnisbrot verður tvífalda í mun til galdandi sektarrevsing. Hetta er fyri at sektarrevsingin í størri mun skal endurspeglar ta skemd, sum órættaði er fyri. Fyri at tryggja samanhag á økinum verður sett sum fyrirtreyt, at eisini í teimum førum, tá ið gerningsmaðurin verður dømdur sektarrevsing fyri onnur blúnisbrot enn nektan, verður sektarrevsingin vanliga eisini tvífalda í mun til galdandi upphædd.

Sama broyting kom í gildi 15. apríl 2018 í Danmark. Broytingin var í Danmark gjørd við lov nr. 257 frá 10. apríl 2018, og í aðramátar verður víst til viðmerkingarnar, sum vóru til lógaruppskotið, sum var lagt fyri Fólkatingsið, sum er hjálgt sum fylgiskjal 5.

Lagt verður upp til, at § 232, stk. 3 eisini í Føroyum skal tulkast í samsvari við donsku viðmerkingunum, og at dómstólarnir skulu døma somu revsing í Føroyum sum í Danmark fyri hetta lógarbrotið.

Broytingin verður gjørd í § 1, nr. 7 í uppskotinum.

1.4.4. Forboð til dømd fyri ávís kynslig brotsverk.

Sambært § 236 a í revsilógini kann rætturin í samband við dóm fyri ávís kynslig brotsverk geva tí dømnda serlig forboð fyri vera saman við børnum og at royna at fáa samband við børn.

Í lógaruppskotinum verður skotið upp m.a. at víðka um tilhaldsforboðið, so at forboð ikki einans skal fevna um forboð at vera ella ferðast á einum neyvri ásettum øki við gerningsstaðið, men at tað eisini kann fevna um forboð fyri at vera og at ferðast á øðrum økjum, har tað er vandi fyri, at tann dømndi ger nýggj líknandi brotsverk. Tað verður eisini skotið upp, at forboð skal kunna verða givið, longu tá ið tað kann roknast við at vera vandi fyri, at dømndi fer at gera nýggj lógarbrot av sama slagi.

Sama broyting kom í gildi 1. januar 2020 í Danmark. Broytingin var í Danmark gjord við lov nr. 1425 frá 17. desember 2019, og í aðramátar verður víst til viðmerkingarnar, sum vóru til lógaruppskotið, sum var lagt fyri Fólkatíngið, sum er hjálagað sum fylgiskjal 6.

Viðmerkjast skal at reglurnar í donsku revsilógini um eftirlit við, at tann dømndi heldur forboð sett eftir § 236 a í revsilógini, í samráð við lógmálaráðið ikki er tikið við í hetta uppskotið, tí hesar reglur eru ikki partur av revsirættinum, men er partur av málsøkinum politi og ákærmyndugleikin, sum er felagsmál. Hesar reglur eiga tí helst at verða settar inn í Politilógina.

Lagt verður upp til, at § 236 í aðramáta eisini í Føroyum skal tulkast í samsvari við donsku viðmerkingunum, og at dómstólarnir skulu døma somu revsing í Føroyum sum í Danmark fyri hetta lógarbrotið.

Broytingin verður gjord í § 1, nr. 8-11 í uppskotið.

1.5. Ummæli og ummælissskjal

Uppskotið verður sent beinleiðis til ummælis hjá hesum ørtum:

- Føroya Rætti
- Føroya Landfúta
- Kriminalforsorgini
- Fróðskaparsetri Føroya
- Føroya Advokatfelag
- Uttanríkis- og mentamálaráðnum
- Almannamálaráðnum
- Heilsumálaráðnum
- Føroya Kommunufelag
- Barnaverndarstovan
- Føroya Politistafelag
- Føroyskir Kriminologar
- MEGD
- Amnesty International Føroyar
- Etiska Ráðnum
- KRIS
- Barnabata
- Kvinnuhúsið
- Kvinnufelagið

Lógaruppskotið verður eisini lagt alment út á heimasíðuna hjá Løgmannsskrivstovuni. Uppskotið er eisini lagt fyri Revsirættarlíga ráðið á fundi tann 21. september 2021.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Tað eru ongar fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunurnar av lógaruppskotinum.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Tað eru ongar umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur av lógaruppskotinum.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Lógaruppskotið hevur ongar fíggjarligar ella umsitingarligar avleiðingar fyri vinnuna

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri umhvørvið

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Lógaruppskotið hevur ikki serligar fíggjarligar, umsitingarligar, umhvørvisligar ella sosialar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Tað eru ikki upplýst nakað um, at tað eru millumtjóðasáttmálar á økinum, ið lógaruppskotið fevnir um, og sum Føroyar hava skyldu at fylgja.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Tað eigur at verða upplýst, hvussu uppskotið samsvarar við tvørgangandi millumtjóðasáttmálar, sum eru viðkomandi fyri lógaruppskotið, og hvussu og í hvønn mun Føroyar við lógaruppskotinum halda og menna krøvini, sum eru ásett í millumtjóðasáttmála.

Í lógaruppskotinum skal lýsast, hvussu lógaruppskotið sampakkar við hesar tvørgangandi sáttmálarnar:

1) Hoyvíkssáttmálin

Sáttmálin hevur virkað frá 31. august 2005. Sáttmálin skipar Føroyar og Ísland sum eitt búskaparøki, har tað innan fyri innihaldsvídd sáttmálans er bannað at gera mismun vegna tjóðskap, virkisstað ella vegna vøruuppruna.

Lógaruppskotið er ikki viðkomandi í mun til innihaldið í Hoyvíkssáttmálanum.

2) Evropeiski mannarættindasáttmálan, EMRS

Sáttmálin varð settur í gildi fyri Føroyar sum lóg tann 1. mai 2000 við *Anordning nr. 136 af 25. februar 2000 om ikrafttræden for Færøerne af lov om den europæiske menneskerettighedskonvention.*

Evropeiski Mannarættindasáttmálin hevur til endamáls at verja borgarar í teimum evropeisku londunum ímóti mannarættindabrotum. Sáttmálin varð samtyktur í Evroparáðnum í 1950 við íblástri frá heimsyvirlysingini hjá ST.

Ein røð av ískoytisprotokollum er lögð aftur at sáttmálanum gjøgnum árin. Í Føroyum er í gildi høvuðssáttmálin frá 4. november 1950 sum broyttur við protokoll nr. 3, 5, 8, 10 og 11 og ískoytisprotokollirnar nr. 1, 4, 6 og 7.

3) Sáttmáli Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek Sáttmálin er ikki settur í gildi í Føroyum sum lóg, men sum altjóða sáttmáli.

Løgtingið viðgjørði sáttmálan í løgtingsmáli nr. 162/2008 og nr. 163/2008, og tann 13. mai 2009 varð sáttmálin góðkendur av Løgtinginum.

Sáttmálin fekk gildi fyri Danmark og harvið eisini fyri Føroyar tann 23. august 2009.

Sáttmálin áleggur limalondunum at menna og fremja politikk, lógir og fyrisitingarlig mál, ið skulu tryggja rættindi hjá fólki, ið bera brek.

Mett verður ikki, at lógaruppskotið gevur fólki við breki betri ella verri rættindini. Støðan má metast at vera óbroytt.

2.9. Markaforðingar

Uppskotið hevur ikki við sær markaforðingar ella tarnar flytføri hjá tí einstaka borgaranum ella ávirkar umstøðurnar hjá fyrítøkum at virka um landamørk millum Føroyar, Danmark og Grønland.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir ella onnur størri inntriv

Endamálið við lógaruppskotinum er í stóran mun at herða revsingina fyri nøkur av teimum mest álvarsomu persónligu brotsverkunum sum eru. Endamálið er at revsingin í størri mun enn sambært galdandi rætti skal endurspeгла ta skemd, sum órættaði er fyri.

2.11. Skattir og avgjöld

Tað eru ongar ásetingar um skatt ella avgjöld í lógaruppskotinum.

2.12. Gjöld

Lógaruppskotið hevur ongar ásetingar um gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Lógaruppskotið leggur ikki skyldur á likamligar ella lögfrøðiligar persónar, so sum upplýsingarskyldu, skrásetingarskyldu ella t.d. krøv um loyvi.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Lógaruppskotið leggur ongar heimildir til nakran landsstýrismann.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lógaruppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn uttan rættarúrskurð.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Uppskotið kann hava við sær nakað av fíggjarligum avleiðingar fyri politið, ákærmyndugleikan, dómstólarnar og kriminalforsorgina. Tað er serliga kriminalforsorgin

sum kann fáa meirútreiðslur, tá ið revsingin fyri lógarbrot verður herd av dómstólunum í mun til galdandi dómsvenju. Ríkiskassin rindar útreiðslurnar, tí talan er um ríkismyndugleikar.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið, landsmyndugleikar ella ríkismyndugleika	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Ja	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Nr. 1, 3 og 6.

Samtykkigrundað neyðtøkuáseting ella sjálvboðingrundað neyðtøkuáseting.

Í uppskotinum verður skotið upp, at § 216, stk. 1 í revsilógini, sum viðvíkur neyðtøku, verður strikað og orðað av nýggjum við tveimum stykkjum, soleiðis at tað framyvir verður staðfest, at samlega við ein persón, sum ikki samtykkir til tað, er neyðtøka.

Samtykkið skal vera givið sjálvboðið og sýna fría viljan hjá viðkomandi, mett eftir umstøðunum í tí ítøkiligu støðuni. Hetta verður nærri lýst í einum nýggjum stk. 2 í § 216.

Í § 216, stk. 2 verður ásett at fyri at samtykki skal vera hildið at vera sjálvboðið, skal hetta vera komið vera komið til sjónar við orðum ella gerðum ella síggjast í tí ítøkiligu støðuni og høpinum. Tað er ikki sjálvboðið, um gerningsmaðurin hevur noytt annan til samlegu við harðskapi ella hóttan um harðskap. Tað er heldur ikki sjálvboðið, um gerningsmaðurin hevur skaffað sær samlegu við at nýta annan ólógligan tvingsil, sambært § 260, ella hevur skaffað sær samlegu við persón, sum er í slíkum tilstandi ella slíkari støðu, at viðkomandi ikki er førur fyri at seta seg upp ímóti gerðini.

Galdandi ásetingin um neyðtøku hevur sum fyritleyrt, at gerningsmaðurin hevur brúkt nærri ásett slag av tvingsli, ella at órættaði hevur verið í slíkum tilstandi ella slíkari støðu, at viðkomandi ikki hevur verið førur fyri at seta seg upp ímóti gerðini. Gerðir, sum í dag vera revsaðar eftir § 216, stk. 1 í revsilógini, fara eisini framyvir at vera revsaðar sum neyðtøka.

Eisini verður skotið upp at strika títvísingina til § 216, stk. 1, nr. 2 í § 228, tí tað verður ikki mett at vera tørvur at kriminalisera ósketni í hesum førum, tí at tað má vera greitt fyri gerningsmannin, at ein órættaður - sum er í slíkum tilstandi ella slíkari støðu, at viðkomandi ikki hevur verið førur fyri at seta seg upp ímóti gerðini - ikki samtykkir til gerðina.

Líknandi broyting var í Danmark gjørd við lov nr. 2208 frá 29. desember 2020, og í ávísan mun kann tí verða víst til viðmerkingarnar, sum vóru til lógaruppskotið, sum var lagt fyri Fólkingið, sum er hjálagt sum fylgiskjal 3.

Tað sæst í fylgiskjali 2 at danska Straffelovrådet hevur latið Løgmálaráðnum *Betænkning frá 19. februar 2020 nr. 1574/2020 om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse*. Straffelovrådet mælir til at broyta neyðtøkuásetingina. Meirilutin – 10 av 11 limum – mæla til at broyta ásetingina til at vera ein sjálvboðingrundað neyðtøkuáseting, og ein minniluti mælir til eina samtykkigrundaða neyðtøkuáseting. Tað var tó gjørd ein semja millum ávísar politiskar flokkar á Fólkingið um at broyta ásetingina til eina samtykkigrundaða neyðtøkuáseting.

Í danska lógaruppskotinum lýsir løgmálaráðið munin millum samtykkigrundaða og sjálvboðingrundaða neyðtøkuáseting soleiðis:

“Der, hvor de to foreslåede bestemmelser imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse vil kunne føre til et forskelligt resultat, er i visse passivitetssituationer. Som anført ovenfor vil der således, med en samtykkebaseret bestemmelse, i passivitetssituationer kunne påhvile den initiativtagende part en videre forpligtelse til at sikre, at den anden part samtykker, hvis vedkommende forholder sig passiv, end ved en frivillighedsbaseret bestemmelse.

En ny voldtægtsbestemmelse skal sikre et styrket fokus på den seksuelle selvbestemmelsesret og sende et klart signal om, at voldtægt ikke handler om tvang eller pligt til at sige fra. Det bør derfor også være klart, at den initiativtagende part generelt har et ansvar for at sikre, at den eller de andre parter samtykker i samlejet.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse er bedre egnet til at sikre den seksuelle selvbestemmelsesret end en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse.”

Landsstýrið hefur við stöðið í fakligu tilmælunum frá Straffelovrådet í Danmark og frá okkara eigna Revsirættarráðið valt at orða nýggju neyðtøkuásetingina sum ein samanrenning av báðum hugtøkunum. Hetta letur seg gera, tí talan er stórt sæð um tvær síður av somu sök: við samtykkigrundaðari neyðtøkuáseting skal samtykkið verða sjálvboðið, og við sjálvbodnisgrundaðari neyðtøkuáseting skal samlegan verða sjálvboðin. Sjálvbodni er sostatt grundarlagið eisini undir eina samtykkigrundaðari neyðtøkuáseting. Fyri at nágreina hetta er í lógaruppskotinum eitt nýtt stk. 2 sett inn í § 216, soleiðis sum bæði meirilutin og minnilutin í Straffelovrådet í teirra lógaruppskotum í betænkingini eisini høvdu.

Lagt verður upp til, at § 216, stk. 1 og 2 skal tulkast í samsvari við hugsanirnar sum koma fram í *Straffelovrådets betænkning nr. 1574 frá 2020 om frivillighedsbaseret voldtægtbestemmelse*, sum eisini er grundarlagið fyri broytingini í § 216, stk. 1 í donsku revsilógini.

Straffelovrådets betænking nr. 1574/2020 sæst á hesi leinki: betaenkning_1574_final.pdf (justitsministeriet.dk)

Nr. 2, 3 og 4.

Broyting nr. 2 er um herðing av revsing fyri neyðtøku og broyting nr. 4 er um herðing av revsing fyri samlegu við eitt barn undir 15 ár, um gerningsmaðurin hevur gjørt sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág.

Endamálið við hesum broytingunum er at herða revsingina fyri neyðtøku yvirhøvdur, og at herða revsingina fyri at skaffa sær samlegu við eitt barn undir 15 ár við at gera sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág.

Broyting nr. 2. Neyðtøka.

Galdandi § 216, stk. 1 í revsilógini fevnir um neyðtøku við tvingsli ella við misnýtslu av einum tilstandi ella stöðu, har persónurin ikki er førur fyri at seta seg upp ímóti gerðini. Revsingin er fongsul í upp til 8 ár. Gerðir, sum í dag vera revsaðar eftir § 216, stk. 1, fara eisini framyvir at vera revsaðar sum neyðtøka, eftir at § 216, stk. 1 er umorðað, sí broyting § 1, nr. 1.

Revsingin kann vaksa upp í 12 ár, um neyðtøkan hevur verið serliga vandamikil, ella umstøðurnar aðramáta eru serliga herðandi.

§ 216, stk. 2 er um neyðtøku við samlegu við barn undir 12 ár. Revsingin er fongsul í upp til 12 ár.

Í uppskotinum – broyting nr. 2 - verður sett inn ein *nýggj áseting í § 216, stk. 4*, sum nágreinar, at tá ið revsing eftir stk. 1-3 verður ásett, skal dentur leggjast á ta serligu skemd, ið brotsverkið hevur við sær. Við hesum verður lagt upp til, at revsingin fyri neyðtøku generalt eigur at hækka, soleiðis at revsingin í størri mun endurspeglar ta skemd, sum órættaði er fyri við neyðtøkuni, bæði viðvíkjandi virðileika og sjálvsavgerðarrætti sínum.

Av hesi orsök verður í uppskotinum lagt upp til, at vanliga revsingin fyri at noyða annan til samlegu við harðskapi ella hóttan um harðskap, fyri samlegu við barn undir 12 ár og fyri at skaffa sær samlegu við barn undir 15 ár við at gera sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág, eigur at hækka við 1 ári í mun til galdandi revsisiðvenju.

Eisini verður lagt upp til at vanliga revsingin fyri at skaffa sær samlegu við at nýta annan ólógligan tvingsil, sambært § 260, ella skaffar sær samlegu, har tann órættaði er í slíkum tilstandi ella slíkari støðu, at viðkomandi ikki er førur fyri at seta seg upp ímóti gerðini, eigur at hækka við 6 mánaðum í mun til galdandi revsisiðvenju.

Broytingin var í Danmark gjørd við lov nr. 635 frá 8. juni 2016, og í aðramátar verður víst til viðmerkingarnar, sum vóru til lógaruppskotið, sum var lagt fyri Fólkatingsið, sum er hjálgt sum fylgiskjal 4.

Broyting nr. 3. Hetta er ein lógartøknilig broyting, soleiðis at stk. 2 og 3 í § 222 skifta um pláss.

Broyting nr. 4. Barn undir 15 ár.

Eftir § 222 í revsilógini verður tann, sum hevur samlegu við barn undir 15 ár, dømdur í fongsul í upp til 8 ár, um ikki talan er um brot á § 216, stk. 2. Tá ið revsingin verður ásett, skulu umstøðurnar roknast sum herðandi, um gerningsmaðurin hevur skaffað sær samlegu við at gera sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág. Hevur gerningsmaðurin skaffað sær samlegu við tvingsli ella við hóttanum, kann revsingin vaksa upp í 12 ár.

§ 222 merkir, at tað er bannað at hava samlegu við eitt barn undir 15 ár. Tað hevur ongan týdning, um barnið hevur givið sítt samtykki, og tað hevur heldur ikki týdning fyri dømingina av revsiábyrgdini, hvør hevur tikið stig til gerðina ella um talan hevur verið um misnýtslu.

Av tí at tað í hesum førum eisini kann vera lítil aldursmunur millum partarnar, t.d. at tey eru 14 og 16 ár ella 13 og 15 ár, er tað í *Bekendtgørelse for Færøerne om landfogedens (politidirektørens) og statsadvokatens adgang til at frafalde tiltale* í § 1, stk. 1, nr. 3 ásett, at Fútin í hesum førum kann sleppa eini ákæru, tá ið umstøðurnar tala fyri tí:

“I sager om overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 1, og § 225, jf. § 222, stk.1, når det på baggrund af oplysningerne om sigtedes og forurettedes udvikling og alder samt deres indbyrdes aldersforskel må antages, at der har været tale om et fuldt ud frivilligt seksuelt forhold, og forholdet mellem parterne i øvrigt må anses for tilstrækkeligt jævnbrydigt. Tiltalefrafald kan ikke meddeles, hvis forurettede er under 12 år, eller hvis sigtede er fyldt 22 år.”

Í uppskotinum – broyting nr. 3 - verður skotið upp at nágreina, at hækkaða revsiramman í § 222, stk. 3 eisini viðvíkur misnýtslu av eini kropsligari ella sálarligari yvirvág sum kemur av, at tað verður brúkt tvingsul og hóttanir móti barninum.

Í uppskotinum verður lagt upp til, at vanliga revsingin fyri at skaffa sær samlegu við barn undir 15 ár við at gera sær dælt av síni kropsligu ella sálarligu yvirvág, eigur at hækka við 1 ári í mun til galdandi revsisiðvenju.

Broytingin var í Danmark gjørd við lov nr. 635 frá 8. juni 2016, og í aðramátar verður víst til viðmerkingarnar, sum vóru til lógaruppskotið, sum var lagt fyri Fólkatingsið, sum er hjálagt sum fylgiskjal 4.

Lagt verður upp til, at § 216, stk. 3, § 222 eisini í Føroyum skal tulkast í tráð við donsku viðmerkingarnar, og at dómstólarnir skulu døma somu revsing í Føroyum sum í Danmark fyri hetta lógarbrotið.

Nr. 7.

Sambært § 232 í revsilógini verður tann, sum við ósømiligum atburði fremur blúnisbrot, revsaður við sekt ella fongsli í upp til 2 ár. Er tann órættaði undir 15 ár, er revsingin sekt ella fongsul í upp til 4 ár.

Blúnisbrot sum nektan, ið er trongd hjá persóni til at nekta seg, kann vera ein sera eyðmýkjandi hending fyri órættaða, serliga um talan er um eitt barn.

Hildið verður at galdandi upphædd fyri sektarrevsing í málum um blúnisbrot er ov lágt, og tí ikki í nóg stóran mun endurspeglar ta skemd, sum órættaði er fyri. Mett verður at tørvur er á at herða sektarupphæddina fyri hesi brotsverk.

Av hesi orsök verður í uppskotinum lagt upp til at herða sektarrevsingina fyri blúnisbrot, soleiðis at vanliga sektin fyri blúnisbrot verður tvífalda í mun til galdandi sektarrevsing. Hetta er fyri at sektarrevsingin í størri mun skal endurspeglar ta skemd, sum órættaði er fyri. Fyri at tryggja samanhag á økinum verður sett sum fyritleyt, at eisini í teimum førum, tá ið gerningsmaðurin verður dømdur sektarrevsing fyri onnur blúnisbrot enn nektan, verður sektarrevsingin vanliga eisini tvífalda í mun til galdandi upphædd.

Broytingin var í Danmark gjørd við lov nr. 257 frá 10. apríl 2018, og í aðramátar verður víst til viðmerkingarnar, sum vóru til lógaruppskotið, sum var lagt fyri Fólkatingsið, sum er hjálagt sum fylgiskjal 5.

Lagt verður upp til, at § 232, stk. 3 eisini í Føroyum skal tulkast í tráð við donsku viðmerkingarnar, og at dómstólarnir skulu døma somu revsing í Føroyum sum í Danmark fyri hetta lógarbrotið.

Nr. 8, 9, 10 og 11.

Forboð til dømd fyri ávís kynslig brotsverk.

Sambært § 236 a í revsilógini kann rætturin í samband við dóm fyri ávís kynslig brotsverk geva tí dømda serlig forboð fyri vera saman við børnum og at royna at fáa samband við børn. Talan kann vera um tilhaldsforboð, bústaðarforboð, vitjanarforboð og kontaktförboð.

Nr. 8.

Eitt tilhaldsforboð eftir § 236 a, stk. 1, nr. 1 merkir, at dómndi ikki má vera ella ferðast á einum neyvvari ásettum øki við gerningsstaðið.

Í lógaruppskotinum verður skotið upp m.a. at víðka um tilhaldsforboðið, so at forboð ikki einans skal fevna um forboð at vera ella ferðast á einum neyvvari ásettum øki við gerningsstaðið, men at tað eisini kann fevna um forboð fyri at vera ella at ferðast á øðrum økjum, har tað er vandi fyri, at tann dómndi ger nýggj líknandi brotsverk. Hetta merkir, at rætturin t.d. geva einum persóni, sum verður dómndur fyri blúnisbrot í eini svimjihøll, forboð fyri at vera í øllum svimjihallum í somu ella øðrum kommunum, ella á nærri ásettum støðum, har tað er vandi fyri at dómndi aftur ger líknandi lógarbrot, t.d. í ítróttarhallum, almennum viðarlundum og grasagarðum, skúlum, spæliplássum, dagstovnum og við strendur

Tað verður eisini skotið upp, at forboð skal kunna verða givið, longu tá ið tað kann roknast við at vera vandi fyri, at dómndi fer at gera nýggj lógarbrot av sama slagi.

Nr. 9.

Eftir § 236 a, stk. 3 kann forboð eftir stk. 1, nr. 1 til 4 verða givið, tá ið tað eftir slagnum á lógarbrotinum og eftir upplýsingum um tann dómnda, herímillum um áður framdan kriminalitet, má metast at vera nærliggjandi vandi fyri, at tann dómndi annars fer at gera líknandi lógarbrot, og forboðið kann vera við til at fyribyrgja hesum vanda.

Skotið verður upp at broyta § 236 a, stk. 3 soleiðis, at forboð kann verða givið, tá ið tað eftir slagnum á lógarbrotinum og eftir upplýsingum um tann dómnda, herímillum um áður framdan kriminalitet, má metast at vera vandi fyri, at tann dómndi annars fer at gera líknandi lógarbrot.

Hetta merkir, at tað ikki longur er ein treyt, at tað skal vera *nærliggjandi* vandi fyri, at tann dómndi annars fer at gera líknandi lógarbrot. Broytingin inniber m.a. at forboð eftir § 236 a, stk. 1 eisini kann setast, tá ið tann dómndi ikki áður er dómndur fyri líkandi lógarbrot, og brotsverkið er av grovari slagi.

Nr. 10.

Eftir § 236 a, stk. 4 verður forboð í dag sett at galda í 1 til 5 ár, frá tí at endaligur dómur er sagdur, ella tað verður sett at galda í óásetta tíð.

Skotið verður upp at umorða ásetingina soleiðis, at forboð í útgangsstøði verður sett at galda í óásetta tíð, men at forboð tó kann vera sett at galda í 1 til 5 ár, frá tí at endaligur dómur er sagdur.

Hetta merkir, at útgangsstøðið verður broytt, soleiðis at forboð verður givið í óásetta tíð, um rætturin ikki ítøkiliga heldur, at slagi av framdu gerðunum og umstøðurnar í málinum í aðramáta talar fyri at tíðaravmarka forboðið. Hetta kann t.d. vera um dómnda gerðin má metast at vera eitt minni lógarbrot og ikki er gjørd móti einum ella fleiri børnum, tann ákærði ikki áður er dómndur fyri líknandi lógarbrot, og persónligu viðurskiftini hjá ákærda tala fyri, at forboðið verður tíðaravmarkað.

Tá ið forboð verður sett í óásetta tíð, kann tann dómndi sambært § 236 a, stk. 6, aftan á 5 ár, roknað frá endaliga dóminum, krevja, at ákærumyndugleikin biður rættin taka støðu til, um forboðið skal standa við. Um serligar umstøður tala fyri tí, kann løgmláráðharrin loyva, at málið verður lagt fyri rættin áðrenn hetta. Verður avgjørt, at forboðið heilt ella lutvíst skal standa við, kann tað leggjast fyri rættin av nýggjum, tó ikki fyrr enn 2 ár eru gingin.

Nr. 11.

Brot á forboð eftir § 236 a, stk. 1 verður í dag revsað við fongsli í upp til 4 mánaðir, sbr. § 236 a, stk. 7. Skotið verður upp at hækka revsirammana í § 236 a, stk. 7 til fongsul í upp til 2 ár.

Við hesi broytingini verður revsiramman fyri brot á forboð eftir § 236 a í revsilógini tann sama sum fyri brot á frástøðuboð ella upphaldsforboð eftir § 21, stk. 1 í Frástøðuboslógini, t.e. løgtingslóg nr. 25 frá 27. mars 2017 um frástøðuboð, upphaldsforboð og burturvísing, sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 91 frá 7. juni 2020.

Lagt upp til at vanliga revsingin í málum um brot á forboð sambært § 236 a, stk. 7, verður hækkað við minst tí tvífalda í mun til revsingin á dag.

Broytingin hevur við sær, at eisini brotsroynd at bróta forboð fer at kunna revsast sambært § 21, stk. 3 í revsilógini, sum ásetur, at er ikki annað ásett, verður brotsroynd bert revsað, um tað fyri lógarbrotið kann dømast ein revsing, sum er meira enn 4 mánaða fongsul. Brotsroynd eru gerðir, sum miða eftir at fremja ella elva til útinningina av brotsverki, tá ið brotsverkið ikki verður fullført.

Broytingarnar nr. 8, 9, 10 og 11 vóru í Danmark gjørdar við lov nr. 1425 frá 17. desember 2019, og í aðramátar verður víst til viðmerkingarnar, sum vóru til lógaruppskotið, sum var lagt fyri Fólkatingsið, sum er hjálagt sum fylgiskjal 6.

Lagt verður upp til, at § 236 a eisini í Føroyum skal tulkast í tráð við donsku viðmerkingarnar, og at dómstólarnir skulu døma somu revsing í Føroyum sum í Danmark fyri hetta lógarbrotið.

Til § 2

Gildiskomuáseting. Sambært § 3, stk. 1 í revsilógini er løgtingslógin galdandi fyri gerðir, sum eru framdar eftir, at løgtingslógin kom í gildi.

Løgmansskrivstovan, dagfesting.

Bárður á Steig Nielsen
løgmaður

/ John Rajani

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2: Ummæli frá Revsiráttarráðnum

Fylgiskjal 3: Lov nr. 2208 frá 29.12.2020 og danska lógaruppskotið

Fylgiskjal 4: Lov nr. 635 frá 8. juni 2016 og danska lógaruppskotið.

Fylgiskjal 5: Lov nr. 257 frá 10. apríl 2018 og danska lógaruppskotið.

Fylgiskjal 6: Lov nr. 1425 frá 17. desember 2019 og danska lógaruppskotið